

ZORUNLU ASKERLİK, BEDELLİ, UZMAN ORDU, İHTİYAT KUVVETLERİ ÜZERİNE DEĞERLENDİRME

► Erdoğan KARAKUŞ*

Bedelli askerlik yasasının çıkarılması yurtiçi ve yurtdışında çeşitli tartışmalar yaratmıştır. Özellikle yurtdışında Türklerin yoğun olarak yaşadığı ülkelerdeki basın ve yayın kuruluşları da bu konuyla ilgilenmiş ve TESUD' un görüşünü öğrenmek istemişlerdir.

Anılan konularla ilgili olarak Türkiye Emekli Subaylar Derneği'nin Stratejik Araştırmalar Merkezi (TESSAM)'nden de yararlanarak ilgili yerlere, basın-yayın kuruluşlarına görüşlerimizi bildirmiş bulunmaktayım.

Genellikle zorunlu askerlik, bedelli, uzman ordu ile ilgili sorulan sorulara verilen cevaplar şu şekildedir:

• **Geçen hafta mecliste oylanan bedelli askerlik yasasıyla ilgili tepkiniz nedir?**

Önce şunu açıkça söyleyebiliriz ki zorunlu askerliğin olduğu bir ülkede bedelli askerlik yasaları zengin fakir ayrımını arttırdığından toplumda derin yaralar açmaktadır.

• **Neden bu yasayı destekliyor veya desteklemiyorsunuz?**

Daha önce de belirttiğim gibi bu yasayı desteklemiyoruz. Ancak; daha önceki yıllarda da defalarca bedelli askerlik yasaları çıktığı için bedelli yasasını bekleyenler çoğaldı. Bir milyon 300 bin kişiyi aştı. Bunların eritilmesi zorunlu hale geldi. En az 400 bininin bu dönemde eritileceği değerlendirilmektedir.

• **Neden hükümet bu yasayı çıkarttı sizce? Halktan mı baskı gördü? Çünkü bedelli askerlik isteyenler özellikle üniversite bitirenler toplumsal medyayı kullandılar. Yoksa tamamen farklı nedenler mi var?**

► Erdoğan KARAKUŞ*

Hükümetin bu yasayı çıkartmasında iki neden bulunmaktadır. Birincisi; bedelli beklentisi yığılma yarattı. Bu durum elbette ki baskı yaratmaktadır. İkincisi gelir teminidir. Maliye kısa sürede 6 milyar liranın üzerinde bir gelir temin edecek ve bunu ileriki yıllarda üç dört defa tekrarlayabilecektir.

Her ne kadar hükümet bedelliye noktayı koydu dene de, bu nokta Silahlı Kuvvetler tamamen uzman orduya geçtikten sonradır. Yani açıklanan: 9 aylık askerlik süresi olacağı, 3 ay herkesin zorunlu olacağı, 6 ay daha sonra askerliğe devam edenler asgari ücret alacağı, devam etmeyenlerin 6 ay asgari ücret karşılığı bedel ödeyeceği durum Silahlı Kuvvetlerin tamamı uzman orduya geçişten sonra uygulanacağından arada üç dört defa daha bu günkü şartlarda bedelli uygulaması olacağı değerlendirilmektedir. Ayrıca bugün silahların hızla geliştiği bir ortamda en basit silahın bile kullanılması ve birlik içinde eğitim yapılması için en az bir yıllık bir süreye ihtiyaç du-

yulması gerçeğiyle karşı karşıya bulunmaktayız.

• **Bu yasa Türk Ordusunu nasıl etkileyecek sizce? Sizce operasyonel etkinliğini veya terörle mücadeleyi etkileyecek mi?**

Yasanın Silahlı Kuvvetlerin hareket etkinliğini etkilemesi söz konusu değildir. Çünkü her geçen gün Türk Silahlı Kuvvetleri uzmanlaşmaktadır. Zorunlu er ihtiyacı her geçen gün azalmaktadır. Genelde terörle mücadele uzmanlarla yapılmaktadır.

• **Bu Türkiye’de askerlik hizmetinin sona ermesinin başlangıcı mı? Veya başka bir şekilde ifade edersek Türkiye yavaş yavaş gelecekte tam profesyonel bir orduya doğru mu ilerliyor?**

Bu yasa daha önce de belirttiğim gibi son değil. Yığılma nedeniyle, bir kaç defa daha bedelli söz konusu olacaktır. Öte yandan Türk Silahlı Kuvvetleri 1990’lı yılların başından itibaren uzmanlaşmaya başlamıştır. Özellikle Hava Kuvvetleri’nde zorunlu er kullanış yeri çok az olduğundan Hava Kuvvetleri Komutanlığı genellikle uzmanlaşmış, bunu Deniz Kuvvetleri takip etmiştir. Şimdi sıra Kara Kuvvetleri, Jandarma, Sahil Güvenlik’tedir. Türk Silahlı Kuvvetleri tam uzman (profesyonel) bir orduya doğru hızla yol almaktadır.

• **Ordu Türkiye’de en çok saygı duyulan kurumlardan bir tanesi. İnsanlar evlatlarını askere yollarken kutlamalar yapıyor. Tüm erkeklerin askerlik hizmetini yerine getirmesi gerekiyor ve her ailede askerlik yapmış bir erkek var. Fakat bundan sonra askerlik artık herkes tarafından paylaşılan bir tecrübe olamayacak. Bu yasa ordunun Türk halkı üzerindeki rolünü nasıl etkileyecek?**

Halkla ordunun irtibatını kesmemek, bu sevgi - saygı bağına koparmamak için yapılması gereken basit işlemler vardır.

Kural olarak devlet hizmetlerinde görev alacakların askerliğe elverişli ise; askerlik hizmetini yapmasını ararsınız. Askerlik süresince asgari ücret verirsiniz. Askerlik süresinin iki katı zamanı emekliliğe yansıtırsınız.

Devlet hizmetleri açısından bakıldığında Türkiye’de bir milyonu aşkın öğretmen bulunmaktadır. 500 binden fazlası erkektir. Askerlik yapmayan öğretmen olamaz dersiniz.

Aynı şekilde emniyet (polis) 300 bin kişidir. Çoğunluğu erkektir.

Jandarma’da uzman olacaklar 110 bin kişiyi ilgilendirmektedir. Kara, Deniz, Hava Kuvvetleri, Sahil Güvenlik Komutanlığında uzman olacaklar için askerlik yapmadan uzman olamaz kuralı konabilir. Bu durum 300-400 bin kişiyi ilgilendirmektedir. Korucu olabilmek için askerlik yapma zorunluluğu getirilebilir. Bu durum da 120 bin kişiyi ilgilendirmektedir. Ayrıca işletmelerde engelli ve hükümlülere tanınan haklar gibi belirli oranda zorunlu askerlik yapmış kişileri çalıştırma zorunluluğu getirilebilir.

Bütün bunlara ilave olarak uzmanların toplumsal yaşamlarını kolaylaştırmak, olanaklarını artırmak için tedbirler artırılmalıdır. Öğretmen evleri gibi her il ve uygun ilçelerde var olan misafirhanelere ilave uzman asker evleri açılmalıdır.

Uzman onbaşıların onbaşı olabilmeleri için halen ortaokul mezunu olması, uzman çavuşların lise mezunu olması şartı aranmaktadır. Uzman erler için ilköğretim mezunu olması yeterli görülebilir. Çünkü Türkiye’de milletvekili olabilmek için ilköğretim mezunu olmak yeterlidir. Milletvekili olabilen uzman er olabilmelidir.

Sonuç olarak; askere gelmek yukarıda açıkladığım şekillerde teşvik edilerek Halk – Ordu bağı güçlendirilir.

Türkiye’de ihtiyat kuvvetleri yoktur. İhtiyat Kuvvetleri kurularak zorunlu askerlik yapanların bir kısmı orada kullanılabilir ve bedelli ortadan kaldırılır.

İhtiyat Kuvvetlerine gelince; neredeyse bütün NATO ülkelerinde İhtiyat Kuvvetleri ve onların destekçisi sağlık, yargı kuruluşları olduğu halde, Türkiye’de İhtiyat Kuvvetleri yoktur.

Bu durum özellikle 15 Temmuz ihanet hareketi sonucunda Hava Kuvvetleri uçuşu ihtiyacının karşılanmasında var olan sıkıntıyı katmerlemiştir. Uçucularla ilgili iki önemli durum vardır.

Birincisi; istediği kadar tecrübeli uçuşu olsun, eğer iki ay savaşa hazır olduğu uçakta uçmadığı takdirde savaşma yeteneğini yitirir. Tekrar savaşa hazır hale gelebilmesi için belirli süre eğitim görmesi gerekir ki, ani başlayan bir savaşta o uçucudan yararlanma olanağı düşüktür.

İkincisi; uçak, uçuşu oranıdır. Yeni nesil muharip uçaklar günde sekiz kere uçabilmesine rağmen, uçucular savaşta ortalama iki kere uçabilmektedir. Yani uçucular yoruluyor, uçaklar yorulmuyor. Uçaklara yakıt, mühimmat yüklenip uçurulabiliyor. Sonuç olarak; 300 muharip uçağınız varsa, savaşta uçaklardan etkin yararlanmak için 1200 uçucuya ihtiyaç bulunmaktadır.

ABD Hava Kuvvetleri incelenirse; İhtiyat Kuvvetleri (Air Force Reserve) ve Milli Muhafız (National Guard)'ların bu konudaki etkisi daha rahat ortaya çıkacaktır. Özellikle soğuk savaş döneminde bu etki Sovyetleri durduran büyük güç olmuştur. ABD'de soğuk savaştan sonra bazı birlikler azaltılsa da aynı ortam devam etmektedir. O günlerden örnekleme; konuyu daha rahat anlamamızı sağlayacaktır.

1984-85 yıllarında ABD'de bulunduğum sırada konuyu ayrıntılı bir şekilde inceledim. O yıllarda Hava Kuvvetleri 910.000, Kara Kuvvetleri 650.000, Deniz Kuvvetleri 610.000 genel mevcuttuydu. Anılan genel mevcutların yarıya yakınını İhtiyatlar ve Milli Muhafızlar oluşturmuyordu. Her yıl Hava Harp Okulu'ndan 2000, Teksas ANM Üniversitesi'nden (Havacı subay yetiştirmek için kurulmuştur.) 1000, Üniversitelerin teknik bölümünü bitirmiş olanlardan 1000 kişi olmak üzere 4000 civarı subay uçuş eğitimine başlamaktaydı.

Eğitim uçaklarında uçuş eğitimine başlayan subayların 2000'e yakını, eğitimlerini iki yılda başarıyla tamamlamakta ve kıtalardaki uçaklarda eğitime başlamaktadır. Uçuş eğitiminde başarılı olamayanlar di-

ğer hizmetler için sınıf okullarına tertip edilmektedir.

Uçuş okulunu bitiren uçucular Muvazzaf Hava Kuvvetlerinde on yıl denenmekte, ellibeş yaşına kadar Orgeneral olamayacaklar İhtiyat Kuvvetlerine veya Milli Muhafız Kuvvetlerine geçmektedir.

İhtiyat Kuvvetlerine, Milli Muhafızlığa geçenlerden istenen şudur; Hava Kuvvetlerinde uçtukları uçakta savaşa hazırlıklarını devam ettirmek için on günde bir uçuş yapmaktır.

Maaş durumuna gelince; Hava Kuvvetlerinde 10 yıllık uçuşu subaylar, o günlerde 4000 \$ maaş almaktaydılar. İhtiyat ve Milli Muhafızların maaşı 2000 \$ seviyesine inmekteydi.

Ancak; İhtiyata ayrılmış olanlar aynı zamanda hava yollarında uçmaktaydılar. Hava yollarından da ortalama 8000 \$ almaktaydılar. Hava yolu şirketleri de en az on yıl uçuş tecrübesi olan bu uçucuları kapmaktaydı. Çünkü tecrübesi olmayan sivil uçucuların bile piyasası 12.000 \$ 'dan başlıyordu. Milli Muhafızlar ise; hava yollarında uçmayı istemeyip kendi eyaletlerinde kendi işleriyle uğraşanlardan oluşuyordu.

Sonuç olarak; ABD' de 1984 yılında 12.500 asıl hava, 8500 İhtiyat, 2500 Milli Muhafız Kuvvetleri'nde olmak üzere 23.500 uçuşu (Pilot) her an savaşa hazır bulunmaktaydı.

Türk Hava Kuvvetleri de şimdi öncelikle uçucular için İhtiyat Kuvvetlerini oluşturmaktadır. On yıl uçmuş bir muharip uçak pilotunun devlete maliyetinin en az 10-15 milyon TL. olduğu ve savaşın ne zaman çıkacağı bilinmediğinden, yetiştirdiğiniz her pilotun her an savaşacak şekilde elinizde bulundurulması zorunludur.

Bu durum; bu günkü dünyada ülkemizin birlik ve bütünlüğü, bekası, savaşların önlenmesinde Türk Silahlı Kuvvetleri'nin caydırıcılığı açısından elzemdir.

 ***E. Hv. Korgeneral
TESUD Genel Başkanı**